

Programa

TRIBUNA D'ARQUEOLOGIA 2023

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Lloc i hora:

Palau Marc, Sala d'actes

Rambla de Santa Mònica, 8, Barcelona

Transmès en directe pel canal de YouTube de patrimoni.gencat.

18.00 hores

Organització:

Departament de Cultura. Direcció General del Patrimoni Cultural. Servei de Patrimoni Arqueològic i Paleontològic

Adreça electrònica:

tribunadarqueologia@gencat.cat

Blog:

<https://tribunadarqueologia.blog.gencat.cat/>

Imatge de portada: Imatge del castell de Castellnou d'Ossó al final de la intervenció arqueològica del 2022. Fotografia: Patxi Ozcoz (Catarqueòlegs, SL).

Imatge de contraportada: Tombes del segle III dC amb UF3 i UF4. Can Batlló – Magòria. Fotografia: Vanesa Triay Olives (Àtics, SL).

Programa

TRIBUNA D'ARQUEOLOGIA 2023

2023

1

1

de març

Presentació del cicle de conferències de la Tribuna d'Arqueologia 2023 a càrrec de la directora general del Patrimoni Cultural, Sònia Hernández Almodóvar.

Primeres descobertes d'art rupestre esquemàtic a les comarques gironines: abrics de la Mariana i Bellavista (Sales de Llierca, la Garrotxa)

Conferenciants: Albert Rubio i Mora (SERP-UB, IAUB) i Ramon Viñas Vallverdú (IPHES)

Moderadora: Maria Teresa Miró i Alaix (Servei de Patrimoni Arqueològic i Paleontològic)

L'estiu de 2021, el veí de Tortellà, Sr. Tomàs Agüero Cabo, va descobrir unes representacions d'art rupestre esquemàtic pintades a les balmes de la Mariana i Bellavista, a l'alta Garrotxa. Es tracta de les primeres troballes de pintures rupestres en abrics a l'aire lliure a la província de Girona. Aquests murals estan formats per tipologies de figures esquemàtiques desenvolupades a la península Ibèrica a partir del neolític i perduren fins a època protohistòrica. El repertori iconogràfic de la documentació que presentem està format, principalment, per figures antropomorfes, agrupacions de punts, digitacions, pectiformes, possibles ídols oculats i altres elements geomètrics que mostren analogies amb altres conjunts repartits en tot el territori peninsular. L'estat de conservació d'aquests murals està molt alterat

per fenòmens bioquímics i antròpics. El suport de les pintures presenta potents recobriments de carbonat càlcic i formacions de colònies d'algues que l'han alterat notablement.

2

15

de març

Les intervencions arqueològiques al Castell-Lliuró de Castellnou d'Ossó (Ossó de Sió, l'Urgell). Primeres dades arqueològiques de la fortificació

Conferenciant: Jordi Morera Camprubí (Catarqueòlegs, SL)

Moderador: Francesc Tuset (IAUB, ERAAUB)

Durant l'any 2022 es van realitzar dues intervencions arqueològiques al Castell-Lliuró de Castellnou d'Ossó, en les quals es va poder excavar una part del seu interior i de la torre cilíndrica. Les actuacions es realitzaren en el marc d'un projecte de recuperació del castell, signat per l'arquitecte Antoni Martí, i que comptà amb finançament de la Diputació de Lleida, de la Generalitat de Catalunya i del mateix Ajuntament d'Ossó de Sió. Aquesta fortificació està formada per una gran muralla perimetral arquejada, feta de grans blocs ciclopis, i una torre cilíndrica a l'interior, realitzada amb un aparell de carreuat més petit. Tradicionalment, s'havia considerat el mur exterior de cronologia romana i la torre d'època medieval, tot i que mai s'hi havia realitzat cap tipus d'intervenció arqueològica. Els treballs es van centrar sobretot en l'excavació del pati existent entre les dues construccions, i el resultat fou la localització d'una retícula d'estructures muràries que articulen l'espai i que conformen tot un seguit d'estances, amb una cronologia d'època baixmedieval. En qualsevol cas, foren abandonades i amortitzades definitivament en algun moment del segle xv. Pel que fa a la torre cilíndrica de l'interior i la muralla perimetral, continua sent una incògnita la seva construcció i totes les possibilitats segueixen obertes.

3

29

de març

Els primats del Paleogen de Catalunya

Conferenciant: Judit Marigó (UAB)

Moderador: Salvador Moyà-Solà (ICREA-ICP)

El Paleogen (65,5-23 milions d'anys, Ma) comprèn tres èpoques ben diferenciades: el Paleocè (65,5-55,8 Ma), l'Eocè (55,8-33,9 Ma) i l'Oligocè (33,9-23 Ma). Amb el Paleocè comença l'era Cenozoica en el límit Cretaci-Terciari (límit K/T, fa 65,5 Ma). En aquell moment es van produir importants canvis climàtics que van contribuir a l'extinció dels dinosaures no avians i, tanmateix, van suposar unes condicions favorables per alguns grups de mamífers avui desapareguts, que van sobreviure fins al Paleocè i van arribar a ser els mamífers dominants. Entre ells trobem ja les primeres restes de primats *sensu lato*, pertanyents al grup dels plesiadapiformes. L'Eocè és una època molt interessant a causa de l'aparició de molts dels ordres moderns de mamífers, i també dels euprimats (o primats *sensu stricto*). El principi de l'Eocè va venir marcat pel màxim tèrmic del Paleocè-Eocè, cosa que va permetre la proliferació de boscos tropicals en latituds elevades. Aquests canvis ecològics van afavorir la diversificació dels mamífers del moment, entre ells els primats, que van experimentar una important radiació durant l'Eocè, amb l'aparició de dos grups ben diferenciats (Adapiformes i Omomyiformes). A més, durant l'Eocè es registra també la primera aparició dels antropoïdeus, tot i que no se n'han trobat d'aquesta edat en el nostre territori. El límit Eocè-Oligocè va venir marcat per una altra renovació faunística que va afectar dramàticament els ecosistemes marins i continentals. En aquest moment, el registre d'omomyiformes queda restringit a Europa a només dues troballes a la península Ibèrica. Això podria estar relacionat amb la seva posició més meridional respecte altres àrees europees, i que hauria afavorit el manteniment de temperatures més altes que haurien permès la persistència d'àrees

de boscos tropicals i subtropicals i la supervivència d'aquests primats fins a l'Oligocè inferior. Tot i la riquesa dels jaciments de vertebrats paleògens de Catalunya i la intensitat dels treballs de recerca dutos a terme fins al moment, encara queden moltes incògnites per resoldre respecte a la diversitat, mode de vida i evolució de diferents grups, especialment dels primers primats i altres vertebrats.

4

19

d'abril

La vil·la romana del Collet (Calonge i Sant Antoni) i el seu *fundus*

Conferenciants: Marc Bouzas (IRH-UdG) i Josep Burch (IRH-UdG)

Moderador: Joan Frigola Torrent (Museu Arqueològic Comarcal de Banyoles)

La vil·la romana del Collet (Calonge i Sant Antoni) està ubicada en l'extrem nord de la badia de Palamós. A l'antiguitat fou construïda damunt d'una península que s'endinsava en el mar i que quedava envoltada per llacunes i mars interiors. Els seus orígens es remunten a finals del segle II o principis del segle I aC, quan en aquell indret es va construir un magatzem de dolia. Poc temps després, a la primera meitat del segle I aC aquest espai fou amortitzat i en el seu lloc es bastí una vil·la romana de planta itàlica. Ja cap a finals d'aquell segle, la casa fou objecte d'algunes reformes, com la que suposà la construcció d'un conjunt termal. Paral·lelament, a un centenar de metres s'edificà una terrisseria destinada a produir principalment àmfores vinàries. Cap als anys 60-70 dC la bòbila fou abandonada i la vil·la fou objecte d'una reforma integral que suposà la demolició de l'edifici republicà i l'aixecament d'un altre. Aquest edifici segurament ja no era habitat a principis del segle IV, moment en el qual es documenta el seu ús com lloc d'enterrament, tot i que continuà essent freqüentat fins al segle V quan fou definitivament abandonat.

5

3

de maig

El Claustre Major de la Cartoixa d'Escaladei (Priorat)

Conferenciant: Josep M. Vila i Carabasa (Arqueòleg)

Moderadora: Marina Miquel Vives (Subdirecció General del Patrimoni Arquitectònic, Arqueològic i Paleontològic)

Entre els mesos de juny i desembre de 2020 es va executar el projecte de restauració del claustre Major de la Cartoixa d'Escaladei. Aquesta obra, va ser promoguda per l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural amb la col·laboració de l'INCASÒL i cofinançada per la Fundació La Caixa. L'objectiu del projecte era doble. En primer lloc, recuperar l'estructura bàsica del claustre Major de la darrera època de funcionament de la Cartoixa (segles xvii-xviii) per obrir-lo a la visita pública. En segon terme, i seguint les propostes del Pla Director, es preveia excavar en la meitat oriental del pati del claustre on hi havia constància de la presència de restes de les petites ermites ocupades pels cartoixans de la primera època d'Escaladei (segles xiii-xvii) i que havien quedat amortitzades per la construcció del claustre actual. La intervenció va permetre, a banda de recuperar l'estructura original del claustre modern, identificar i excavar completament dues de les ermites del segle xiii corresponents al claustre major romànic i també parts de les cel·les d'un petit claustre que es va aixecar a principis del segle xv davant la capçalera de l'església. L'excavació va permetre estudiar l'estructura del claustre original i dels seus components (pati, galeries, cel·les), descriure l'estructura interior de les petites ermites i comparar-la amb la de les fases modernes. Finalment, es van dur a terme diverses anàlisis per tal de mirar de determinar tant l'entorn vegetal de la cartoixa en època medieval, com també elements vinculats amb les plantacions en els jardins de cada cel·la i amb l'alimentació diària dels monjos.

6

17

de maig

Culte i rituals durant la protohistòria a la Cova de la Font Major (l'Espluga de Francolí, Conca de Barberà)

Conferenciants: Ivan Cots Serret (GRESEPIA-URV) i Jordi Diloli Fons (GRESEPIA-URV)

Moderadora: Carme Belarte (ICREA-ICAC)

A l'interior de la Cova de la Font Major, a uns 300 metres de l'accés actual, s'hi localitza la Sala del Llac, un espai on el riu subterrani que transcorre per la cavitat es desvia per aflorar a l'exterior, on forma part de la capçalera del riu Francolí. En aquesta sala, l'any 1959 Salvador Vilaseca va detectar-hi restes d'ocupació humana, si bé les condicions d'inundabilitat no li van permetre anar més enllà en la seva recerca. Fou a mitjans dels anys seixanta del segle passat quan es va decidir efectuar-hi una intervenció arqueològica, en una zona que mantenia l'estratigrafia arqueològica parcialment intacta, localitzant-s'hi una disposició ordenada de diferents vasos ceràmics, alguns parcialment fragmentats, que el mateix Dr. Vilaseca va classificar com a pertanyents a un ampli període que abastaria des del bronze final fins a època iberoromana. L'any 2018 el Grup de Recerca Seminari de Protohistòria i Arqueologia (GRESEPIA) de la Universitat Rovira i Virgili, va reprendre els treballs arqueològics a la Sala del Llac en el marc del projecte *Evolució paleoambiental i poblament prehistòric a les conques dels rius Francolí, Gaià, Siurana i rieres del Camp de Tarragona (2018-2021)*, dirigit pel Dr. Josep Maria Vergés de l'IPHES, iniciant-se així una col·laboració que ha propiciat la realització de diverses campanyes d'intervenció arqueològica entre els mesos d'octubre de 2019 i el novembre de 2021. Aquestes excavacions han fet possible definir una seqüència estratigràfica completa de la Sala del Llac, determinant la seva successió ocupacional, que s'establiria entre finals del segle viii a.n.e. i mitjans del segle v a.n.e. (primera fase) i entre mitjans del segle iv a.n.e. i inicis del segle ii a.n.e.

(segona fase). A més a més, l'anàlisi dels materials i la seva relació i disposició han permès apuntar una possible interpretació funcional de la Sala que la vincularia a la ritualitat cultural, mantenint-se així una sacralitat de l'espai ja iniciada durant el paleolític.

Les Adoberies de Vic, pont de Queralt i muralla, resultats de les darreres intervencions

Conferenciants: Eduard Píriz i González (Arqueòleg i Arquitecte tècnic), Laura V. Vicens Saiz (Arqueòlegs. cat) i Adrià Cubo Córdoba (Arqueòlegs.cat)

Moderadora: Anna Bach Gómez (UAB)

Les tres últimes intervencions realitzades a l'entorn de les adoberies de Vic, han establert una relació clara entre els edificis de les adoberies, el pont de Queralt i la muralla de la ciutat. A l'interior de les adoberies, vam excavar la planta semisoterrada del primer edifici, ubicat a tocar del pont de Queralt. S'han documentat un total de 6 estructures excavades a la roca, 3 d'elles corresponents a formes circulars (clota/tina) i les 3 restants, dipòsits quadrangulars amb accés esglaonat. Al segon edifici vam localitzar 15 estructures, 12 d'elles amb funcions similars però construïdes amb maons o amb lloses de pedra revestides. Al tercer edifici vam realitzar 4 sondejos, documentant un possible pou de registre quadrangular amortitzat per una estructura de contenció de maquinària pesant i un dipòsit còncav de maons vidriats. A l'excavació de l'interior del primer ull del pont de Queralt, a tocar de la muralla de Vic, vam localitzar una clota circular relacionada amb la planta baixa de la primera adoberia. Mitjançant una porta oberta directament sota l'estructura del pont es podia accedir a la clota de tal manera que els adobers ampliaven la seva superfície de treball i tenien accés directe al riu Mèder.

Vam localitzar part dels paviments de pedra de la rambla dels Montcada i del carrer adoberies i al sondeig realitzat entre la plaça de Santa Elisabet i el Pont de Queralt, vam aconseguir identificar un tram de la muralla de la vil·la medieval, així com diverses estructures i paviments que es podrien posar en relació amb l'antic Portal de Queralt.

Producció hortícola, abastiment d'aliments i règim alimentari de la regla Clarissa del Reial Monestir de Santa Maria de Pedralbes (segles XIV i XX). Una aproximació bioarqueològica

Conferenciants: Santiago Riera Mora (SERP-UB) i Lluís Lloveras (SERP-UB)

Moderadora: Marta Portillo (IMF-CSIC)

L'any 2020, el Reial Monestir de Pedralbes posà en marxa un projecte de recuperació de l'Hort Petit del Monestir, amb l'objectiu de recuperar l'estructura històrica i tornar a posar en funcionament una producció hortícola amb finalitats museístiques i educatives. Paral·lelament, s'ha iniciat un projecte d'estudi de la dieta de la comunitat clarissa entre els segles XIV i XIX. Amb aquests dos objectius, es realitzà l'excavació arqueològica de l'Hort Petit del Monestir, per tal de recuperar la seva estructura històrica, que ha comportat la realització de sondatges en diferents punts de l'Hort, per a caracteritzar l'organització, l'estratigrafia i la cronologia dels canvis i reorganitzacions d'aquest espai productiu. Paral·lelament a la intervenció arqueològica, s'ha realitzat un conjunt d'anàlisis bioarqueològiques amb l'objectiu de caracteritzar l'estructuració agrícola de l'Hort i determinar les espècies vegetals conreades i els animals presents en aquest espai. L'anàlisi de dieta de la comunitat monàstica s'ha dut a terme a partir de l'estudi bioarqueològic

multidisciplinari en els nivells arqueològics procedents de l'abocador de les cuines, datat entre el segle XIV i el segle XIX. La informació arqueobotànica s'ha creuat amb la documentació escrita del monestir de Pedralbes (principalment, documents de procures), i de la documentació del funcionament de l'horticultura medieval.

9

28

de juny

Intervencions arqueològiques al solar de les cases de la catedral (Tortosa, Baix Ebre). Novetats en el coneixement de la façana de riu de Tortosa entre l'alt imperi i la baixa edat mitjana

Conferenciants: Ramon Ferré Anguix (GRESEPIA-URV, ICAC, IBER APT SL) i Jordi Diloli Fons (GRESEPIA-URV)

Moderador: Joan Martínez Tomás (SSTT Terres de l'Ebre-Departament de Cultura)

A partir de l'enderrocament del conjunt de blocs d'habitatges que ocupaven l'espai situat davant la façana principal de la catedral de Santa Maria, l'any 2015, les intervencions arqueològiques han permès localitzar alguns elements d'importància cabdal per a l'estudi de la topografia de la ciutat antiga de Tortosa. Durant el decurs dels treballs d'excavació, en bona part condicionats per les obres de construcció de la plaça elevada que avui en dia cobreix el conjunt arqueològic, i també per les tasques de museïtzació de les restes per a donar pas a l'Espai Cota 0, s'ha estudiat una seqüència ocupacional ininterrompuda entre els primers temps de l'era cristiana i els nostres dies. En destaquen les troballes corresponents a l'alt imperi i l'antiguitat tardana, períodes molt desconeguts fins ara en la història de la ciutat, sense oblidar l'evolució d'un tram important de la façana fluvial durant la baixa edat mitjana i en època moderna. Malgrat el treball i dedicació constant per part dels arqueòlegs, la major part del gran volum de dades obtingudes encara està en fase d'estudi.

10

20

de setembre

El jaciment de la Bassa de la Torre (les Borges Blanques, Garrigues): un poblat ibèric en el context de la romanització (segles II-I a.n.e.)

Conferenciants: Joel Minguell Clota (Iltirta Arqueologia, SL) i Andreu Moya i Garra (Iltirta Arqueologia, SL)

Moderador: Ignasi Garcés Estallo (IAUB)

La Bassa de la Torre (les Borges Blanques, Garrigues) era un jaciment conegut únicament per la ceràmica ibèrica i romana que es trobava dispersa en superfície. L'execució d'un nou tram de la xarxa de distribució de reg del sistema Segarra-Garrigues va localitzar les primeres evidències arquitectòniques del jaciment. La troballa va motivar una excavació arqueològica preventiva desenvolupada en dues fases al llarg dels anys 2021 i 2022. L'obra va ser promoguda per Infraestructures.cat, dirigida per Aigües del Segarra-Garrigues SA i executada per Iltirta Arqueologia SL. Els treballs van posar al descobert un hàbitat ibèric amb dos horitzons d'ocupació. La primera fase, datada de forma preliminar amb anterioritat al 150 a.n.e., estava associada a un espai de producció situat possiblement en una àrea marginal de la zona d'hàbitat principal. La segona fase, datada entre el 150 i el 50 a.n.e., corresponia a un hàbitat en vessant bastit ex novo amb un eix de circulació enfonsat i en pendent que articulava l'urbanisme. Les restes més destacades pertanyien a aquest segon moment, les quals van atribuir-se a un poblat de l'ibèric tardà que es trobava immers en plena romanització. La Bassa de la Torre és un nou exemple de les transformacions i adaptacions viscudes per les comunitats indígenes de la vall inferior del Segre en el marc del procés d'implantació de la nova autoritat romana.

11

4

d'octubre

L'assentament de la primera edat del ferro de la Ferradura (Ulldecona, Montsià): represa dels treballs i darreres intervencions

Conferenciants: Margarita Rodés (GRAP-UB), Mercè Roca (GRAP-UB) i Marta Mateu (ICAC, GRAP-UB)

Moderador: Rafael Jornet Niella (SSTT Terres de l'Ebre-Departament de Cultura)

El jaciment de la Ferradura – els Castelletes és conegut des del 1972, quan va ser objecte d'una campanya d'excavació dirigida per J. Maluquer de Motes. Aquests treballs van posar al descobert un conjunt d'onze espais disposats en bateria i orientats en sentit est-oest que ocupen una extensió total d'uns 400 m2. El jaciment se situa a poca alçada sobre el seu entorn immediat i sembla mantenir una marcada relació amb les vies locals i regionals de comunicació, gràcies al bon control visual. El període cronocultural, amb un únic moment d'ocupació, cal situar-lo durant la primera edat del ferro (800-550 a.n.e.). L'any 2009 el GRAP (Universitat de Barcelona) va reprendre els treballs per tal d'exhaurir l'estratigrafia dels àmbits excavats per Maluquer de Motes i prosseguir amb les investigacions sobre el jaciment. Amb les darreres campanyes s'ha pogut completar l'excavació del sector nord, així com s'ha posat al descobert el mur de tancament de l'assentament pel costat oest. Respecte a la seva funcionalitat, les interpretacions es decanten per una funció estratègica i de control sobre les rutes i vies de la zona, dins l'anomenat Complex Sant Jaume. Pel que fa a la conservació, es van realitzar intervencions d'alçat i de consolidació dels murs els anys 2007 i 2012. A finals del 2022 i aquest 2023 s'han reprès també els treballs, els quals s'han centrat principalment en la reconstrucció i el reforç de les estructures arquitectòniques situades a la zona nord. La intenció principal d'aquests treballs ha sigut posar en valor el jaciment, facilitar la seva comprensió i la seva obertura al públic.

12

18

d'octubre

25 anys de recerca al Pleistocè del Torrent de Vallparadís (Terrassa)

Conferenciants: Joan Madurell Malapeira (UAB), Leonardo Sorbelli (ICP) i Dario Fidalgo (CSIC)

Moderador: Jordi Rossell Ardévol (IPHES)

El Pleistocè, conegut popularment com l'Edat del Gel, es caracteritza a l'Hemisferi Nord per la intensificació de la ciclicitat glacial modulada en cicles de 41.000 anys, induïts principalment per l'obliquïtat de l'òrbita de la terra. Aquesta dinàmica de cicles glacials poc severos i tendència progressiva cap al refredament global comença a canviar a finals del Pleistocè inferior, on es comença a detectar un increment de l'aridesa, la humitat i l'asimetria dels cicles glacials. Aquest període de certa inestabilitat i asimetria orbital té una durada de prop de mig milió d'anys i finalitza quan els cicles de precessió amb una periodicitat de 100.000 anys s'estabilitzen. Aquesta època de transició és coneguda com a 'Transició del Pleistocè inferior-mitjà' i passa per ser una de les majors transicions climàtiques de la història recent de la Terra.

Tot i que les primeres troballes paleontològiques al Torrent de Vallparadís es remunten a finals del segle XIX, no s'inicien les primeres excavacions sistemàtiques fins a finals de la dècada dels noranta al jaciment de Cal Guardiola i posteriorment a partir de 2005 a l'Estació de Vallparadís. Avui en dia, 25 anys després de l'inici de les intervencions al Torrent, la Secció de Vallparadís és reconeguda internacionalment per la seva riquesa i diversitat biològica i pel seu ampli registre geològic que inclou prop de mig milió d'anys en 20 nivells geològics del final del Pleistocè inferior. Ara bé, la seva importància cabdal rau en el fet que és l'única secció que registra de manera contínua la Transició del Pleistocè inferior-mitjà.

13

8

de novembre

La intervenció arqueològica de Can Batlló – Magòria: Una mirada multidisciplinària a l'ocupació del pla de Barcelona, des de mitjans del IV-III mil·lenni a.n.e. fins a l'actualitat

Conferenciants: Vanesa Triay Olives (Àtics, SL) i Santiagu Riera Mora (SERP-UB)

Moderadora: Laia Macià Plaza (Servei d'Arqueologia de Barcelona)

Els recents treballs arqueològics realitzats amb motiu de la urbanització del recinte fabril de can Batlló (Sants-Montjuïc, Barcelona), promoguda per l'Ajuntament, han permès documentar una dilatada ocupació d'aquest sector del pla de Barcelona. La presència d'un enterrament d'un context cronològic de mitjans del IV-III mil·lenni a.n.e. evidencia una primera ocupació d'aquest territori que s'anirà densificant al llarg dels segles i que també, trobem reflectida en diversos indicis de l'època del bronze i del món ibèric.

L'àrea intervinguda es troba a pocs metres de la vil·la romana de Nostra Senyora del Port i amb la present intervenció, s'han ampliat les dades sobre la seva extensió, fases d'ocupació i els usos del sòl. Les evidències d'època medieval i moderna, tot i ser més puntuals, consoliden un territori pròxim a Montjuïc amb camps de conreu que es veuran intensificats en època contemporània amb àmplies zones agrícoles i estructures de reg relacionades amb el canal de la Infanta. Els estudis bioarqueològics realitzats permeten estudiar l'ús dels recursos naturals, aprofundint en la història del paisatge vegetal barceloní i en aspectes quotidians.

14

22

de novembre

Sant Hilari d'Abrera (Abrera, Baix Llobregat). L'establiment romà d'aigües mineromedicinals i la seva continuïtat com a centre de culte fins al segle XIV

Conferenciants: Gisela Ripoll (UB, IAUB, ERAAUB), Inma Mesas (ERAAUB) i

Francesc Tuset (IAUB, ERAAUB)

Moderadora: Maria Soler Sala (UB)

Sant Hilari d'Abrera, situat sobre una de les terrasses del marge dret del riu Llobregat és de gran interès geològic, arqueològic, històric i ecològic. Les actuacions dutes a terme al jaciment, es van iniciar a 2017, sota l'impuls de l'Ajuntament d'Abrera, i està inclòs, ara, en el marc dels projectes quadriennals de recerca de la Direcció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat [ELOC/*Ecclesiae, coemeteria et loci (sæc. VIII-XI). Sidilianum, Sancti Hilarii de Breda, Olerdola, 2022-2025*]. Les diverses intervencions arqueològiques dels últims anys, de la mà de la geologia, hidrologia, química i la conservació i restauració, així com d'un intens buidatge de les fonts textuals, fan que disposem, a hores d'ara, d'un seguit d'evidències i resultats de dilatada cronologia, des de finals de segle II dC fins a segle XIV. La seqüència estratigràfica i constructiva, amb les datacions radiocarbòniques i les de luminescència òptica estimulada, permeten caracteritzar diversos moments d'ocupació. La primera evidència correspon a un establiment romà de tipus termal d'aigües mineromedicinals, en ús entre el segle II dC i inicis de segle V. El conjunt termal, en una segona fase, va ser amortitzat per una aglomeració medieval i una església. El petit edifici eclesiàstic es construeix directament sobre el frigidari, i tot i tenir diversos moments constructius i ornamentals, és a la segona meitat de segle XII quan és dotat d'un programa pictòric d'alta qualitat, i a ple segle XIV, a l'eix central de la nau, s'insereix una sepultura privilegiada.

Calendari

MARÇ						
		1				
		15				
		29				

ABRIL						
		19				

MAIG						
		3				
		17				
		31				

JUNY						
		14				
		28				

SETEMBRE						
		20				

OCTUBRE						
		4				
		18				

NOVEMBRE						
		8				
		22				

Programa

TRIBUNA D'ARQUEOLOGIA 2023

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

